

Κατά κανόνα, όταν μία δραστηριότητα δημιουργεί θετική
εξωτερικότητα, το προϊόν που αυτή παράγει είναι σε
έλλειψη. Άλλος που το παράγει δη έχει κέρδη και το
παράγει, μαζί οι άλλοι θα ωφεληθούν από αυτό
δωρεάν.

Π.χ. Η ανακάλυψη ενός διατηρητέου υφασμάτινου υασιτίου παρά
πρόσθετο στην ιδιοκτησία του, και ταυτόχρονα η κοινότητα
(οι άλλοι) ωφελείται πολύ από αυτόν. Εντάσεις δε
πληρώνει τίποτα αν ιδιοκτησία γ' αυτή την ωφέλεια
(αισθητική, ιστορική ανέχεια κλπ).

Λειτουργική ανάμειξη της επίδρασης των εξωτερικότητων
στην αποτελεσματικότητα της αγοράς

1^η Περίπτωση: Αρνητικές εξωτερικότητες στην παραγωγή.

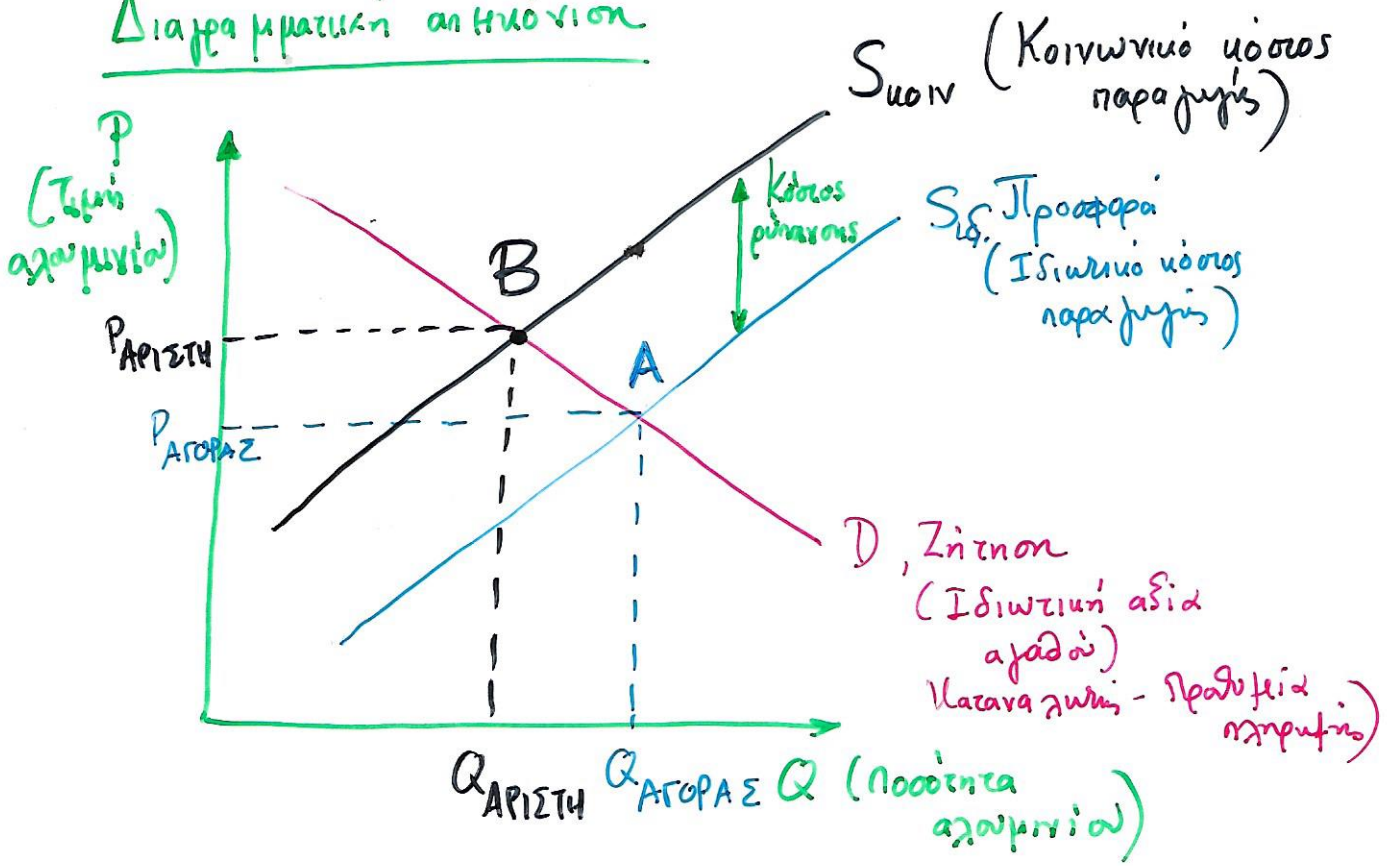
Η παραγωγή ενός αγαθού (π.χ. αλουμίνιο) δημιουργεί αρνητική
επίδραση στο κοινωνικό σύνολο (π.χ. επειδή διαρρέεται και ρύπανση
περιβάλλοντος).

Τότε υπάρχει ένα κοινωνικό κόστος παραγωγής (Συσπ.)
που διαφοροποιείται (αυξημένα είναι μεγαλύτερο) από
το ιδιωτικό κόστος παραγωγής (Σιδιωτ.).

Η διαφορά στα δύο κόστη είναι το κόστος της ρύπανσης

Το πρόβλημα γεννάται όταν ο παραγωγός του αλάτι (αλαμνίου) δέχεται να πληρώσει μόνο το $S_{ιδιωτ.}$ και αρνείται να αναλάβει και το κόστος της ρύπανσης

Διαγραμματική απεικόνιση

Εξαιτίας της ύπαρξης ρύπανσης, η αγορά θα πρέπει να ισορροπηθεί στο σημείο Β ($Q_{ΑΡΙΣΤΗ}, P_{ΑΡΙΣΤΗ}$) για να είναι αποτελεσματική

Εντάzos, επειδή οι παραγωγοί αρνούνται, αρνούν, δηλ δέχονται να πληρώσουν και το κόστος της ρύπανσης που προκαλούν, ζητούν με βάση την καριόχη $S_{ιδιωτ.}$ και η αγορά ισορροπεί στο σημείο Α ($Q_{ΑΓΟΡΑΣ}, P_{ΑΓΟΡΑΣ}$).

Το σημείο Α είναι διαφορετικό από το ΑΡΙΣΤΟ σημείο Β.
Η αγορά είναι ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ

Το σημείο A είναι αναποτελεσματικό, επειδή σε αυτό το σημείο το κοινωνικό κόστος παραγωγής (Σκοιν) είναι μεγαλύτερο από την αξία που έχει το αγαθό για τους καταναλωτές (καμψία δίτησης, D).

Τελικά $Q_{ΑΓΟΡΑΣ} > Q_{ΑΡΙΣΤΗ}$

δηλαδή έχουμε υπερπαραγωγή αγαθών \Rightarrow πλεονέκτηση ρύπανση

Πρέπει να μειωθεί η παραγόμενη ποσότητα ($Q_{ΑΓ} \rightarrow Q_{ΑΡΙΣΤΗ}$)

έτσι ώστε να μεγιστοποιηθεί η συνολική κοινωνική ευημερία.

Για να γίνει αυτό πρέπει να παρέμβη το κράτος (διόρθωση της απειρίας ή ασοχίας της αγοράς).

Π.χ. Φορολόγηση των παραγωγών για να δει τόνο αλαμίνιου που παράγουν.

Αν φόρος = κόστος ρύπανσης \Rightarrow η νέα καμψία (διωτική) κόστους αυξημένη με την καμψία κοινωνικού κόστους

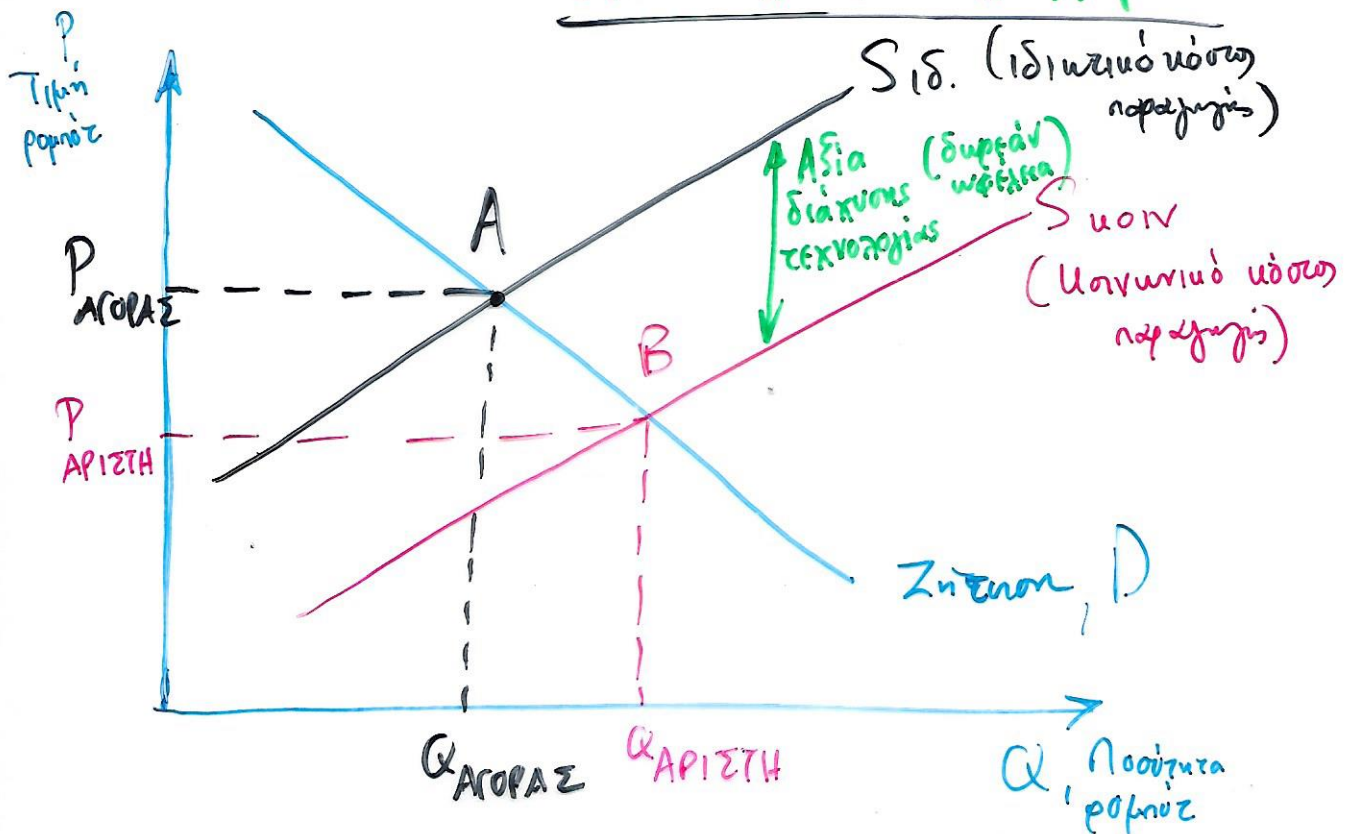
Τότε, ο φόρος εσωτερικεύει την εξωτερικότητα
Δίνει κίνητρο στους παραγωγούς να λάβουν υπόψη τις αρνητικές συνέπειες των πράξεών τους (ρύπανση)

Π.χ. Παραγωγή νέων φαρμάκων ή παραγωγή νέων τεχνολογιών.
Ένα τέτοιο αγαθό, θα δημιουργήσει "δυσπρόσπαστα" ωφέλη σε άλλες οικονομικές μονάδες. (Θα βρουν έτοιμη τη νέα τεχνολογία και θα τη χρησιμοποιήσουν σε ένα δικό τους προϊόν ή θα παράγουν ένα παρόμοιο φάρμακο παίρνοντας έτοιμη τη χρημική σύσταση του νέου φαρμάκου κ.α.κ.)

Αυτός ο τύπος θετικής εξωτερικότητας ονομάζεται Διάχυση τεχνολογίας (technology spillover)

Το κοινωνικό κόστος παραγωγής (Σ_{κοιν}) είναι μικρότερο από το ιδιωτικό κόστος παραγωγής (Σ_{ιδ}).

Η διαφορά στα δύο κόστη είναι η αξία (δυσπρόσπαστα ωφέλη) της διάχυσης τεχνολογίας.

Το ανοξικό κοινωτικό πρόγραμμα μεγιστοποιείται στο σημείο τομής των καμπύλων D και $S_{\text{κοιν}}$ (B).

Εντάτοις, η αγορά ισορροπεί στο A επειδή οι φίζοι που ωφελούνται από την παραγωγή του αζαδά, δει πληρώναν ακαί που το παράγουν για το όφελος που τους προσφέρουν (δωρεάν ωφέλη).

Έτσι η αγορά είναι ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ

$Q_{\text{ΑΡΙΣΤΗ}} > Q_{\text{ΑΓΟΡΑΣ}}$

Η κοινωνικά άριστη ποσότητα είναι μεγαλύτερη από αυτήν που όντως παράγεται (υποπαραγωγή του αζαδά)

Το κράτος μπορεί να παρέμβει και να διορθώσει αυτή την αναποτελεσματικότητα Επιδοτώντας την παραγωγή νέας τεχνολογίας.

Αν $\text{Επιδότηση} = \text{Αξία διαχυσος τεχνολογίας} \Rightarrow$
 \rightarrow Εξασφαλίζεται η παραγωγή την $Q_{\text{ΑΡΙΣΤΗ}}$
 καθώς η καμπύλη S δίνει "πέφτη" και συμπήζει με την $S_{\text{κοιν}}$.

Κριτική στις επιδοτήσεις βιομηχανιών που παράγουν νέες τεχνολογίες

→ Είναι το υγιές υαρό να μετρήσει με ακρίβεια την αξία της διάχυσης τεχνολογίας;

→ Μπούνε στον υόλο να υάνη τέτοιες μετρήσεις (που είναι εφύιτες αχά αντημενικά δύσους) ή υαταλήγη στην υύοση γύοη δηχ. στην επιδότηση των βιομηχανιών που του εβασαλι-ζον το μεγαλύτερο ποσικωό όφελος;

Μία γύοη στην αντιμετώπιση της θετικύς εβωτηρικύτητας γύοη διάχυσης τεχνολογίας είναι η προσασία του προνομίου της ευρεσιτεχνίας (πατέντα)

Παρέχεται σε μία επιχίρηση που επιωχάνη μία υαινοτομία, δυναίω μα ιδιουτησίας τήνω σε ασήν δηχ. απουαμοσιυή χρήση για ορισμένη χρονική υηρίοδο (Παράδηρα: Νέα φάρμακα).

3^η Πηρήτωση : Εβωτηρικύτητα στην υαταναίγωση

↓
Θετικύς
Αγορά υηρητωνύς
Ευπαιδύωσης

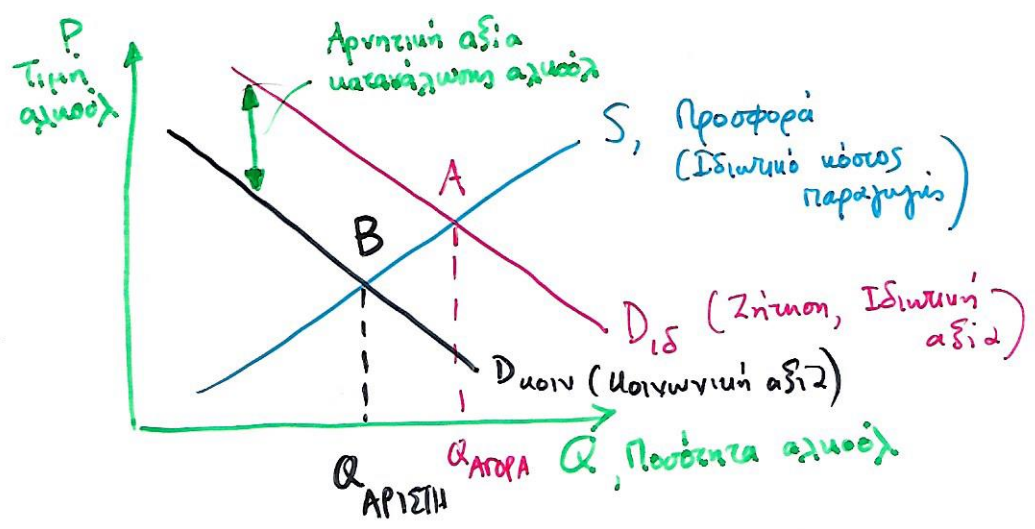
↓
Αρνητικύς
(Αγορά αχυσόη, τοιγάρων υλη)

Στην πηρήτωση αυτή η ιδιωτικύ αβία του αγαθού (πυρισάνεται με την υαρήξη δητωσης, Διδιωτ.) διαφωροποιήζεται από την κοινωυική αβία του αγαθού (πυρισάνεται με νέα υαρήξη δητωσης, Διυοιν.).

Αρνητική εσωτερικότητα καταναλωτών

- Καταναλωση αγαθού → επιβάρυνση οδήγηση
- Βίαιη συμπεριφορά λόγω αμοσολογίας
- Χαμηλή απόδοση στην ηγεμονία

Η αξία που δίνει στο αγαθό ο καταναλωτής ($D_{ιδιωτ}$) είναι μεγαλύτερη από την κοινωνική αξία χρήσης του αγαθού ($D_{κοιν}$).

Η κοινωνική άριστη ποσότητα ($Q_{ΑΡΙΣΤΗ}$) < $Q_{ΑΓΟΡΑΣ}$ = Ποσότητα που όντως παράγει η αγορά (ισορροπία στο A)

Έχουμε υπερπαραγωγή του αγαθού
↓
ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Το κράτος διορθώνει την αποτυχία της αγοράς με εσωτερικότητα της εσωτερικότητας.

Από το κτήν π.χ. με τη βοήθεια φόρου στο αγαθό.

Επιτυγχάνεται το άριστο σημείο ισορροπίας B.
← Μείωση την $D_{ιδ}$ (ιδιωτική ζήτηση) σε μία καινούργια θέση $D'_{ιδ}$ που συμπίπτει με την $D_{κοιν}$

Θετική εξωτερικότητα παραγωγής

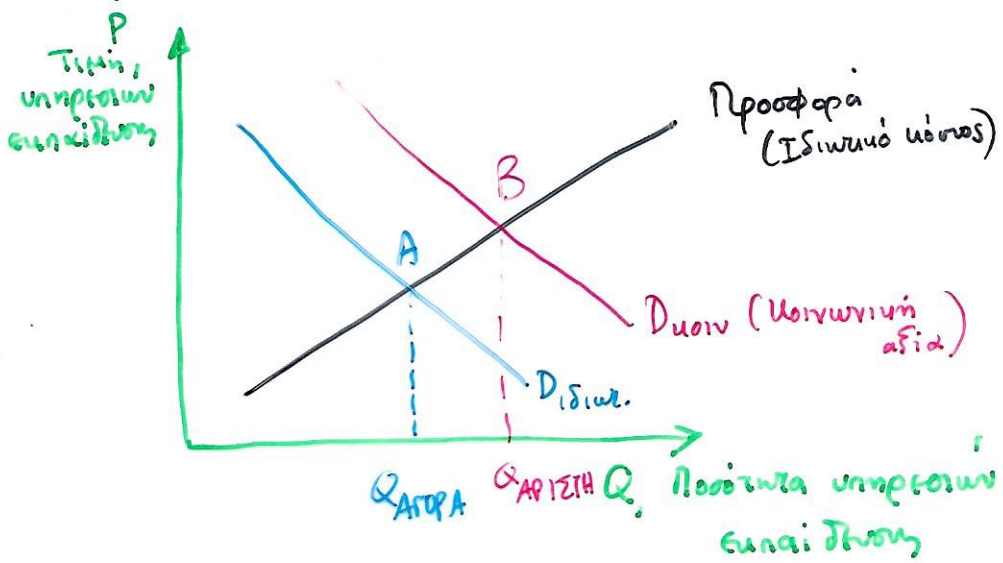
Το αγαθό που καταναλώνεται (π.χ. Υπηρεσίες ευπαιδευσης)

(Πόσο πολύ μάθημα άνθρωπος δίνει αξία στο να μορφωθεί)

έχει κοινωνική αξία ($D_{κοιν}$) μεγαλύτερη από την αξία την ιδιωτική ($D_{ιδιωτ}$)

(Άλλο παράδειγμα: Ζήτηση για ενεργειακούς ή ζήτηση για ποδήλατα ή ζήτηση για αναν. πηγή ενέργειας) (αρκμητής)

$D_{κοιν} > D_{ιδιωτ}$ Από αμβαίρη μαζί η αξία της μόρφωσης είναι θετική όχι μόνο για το ίδιο το άτομο, αλλά επηρεάζει θετικά και τον κοινωνικό του περίγυρο (Ένας πιο μορφωμένος πολίτης επιδρά θετικά στο χώρο της δουλειάς του κ.ο.κ.)

$Q_{ΑΡΙΣΤΗ} > Q_{ΑΓΟΡΑΣ}$ Το προϊόν υποπαραίεται

Η αγορά ισορροπεί στο αναποτελεσματικό σημείο A, ενώ θα έπρεπε να ισορροπεί στο άριστο σημείο B.

Το κράτος μπορεί να διορθώσει την αποτυχία της αγοράς με **ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ** του αγαθού

(π.χ. υποτροφίες για σπουδή Δημόσιο σχολείο κ.ο.κ.)

Γενικά συμπεράσματα

119

→ Οι αρνητικές εξωτερικότητες (παραγωγή ή κατανάλωση) ωθούν τις αγορές να παράγουν ποσότητα μεγαλύτερη από την κοινωνικά επιθυμητή

$$Q_{\text{ΑΓΟΡΑΣ}} > Q_{\text{ΑΡΙΣΤΗ}} \text{ όταν αρνητική εξωτερικότητα}$$

→ Οι θετικές εξωτερικότητες (παραγωγή ή κατανάλωση) ωθούν τις αγορές να παράγουν ποσότητα μικρότερη από την κοινωνικά επιθυμητή.

$$Q_{\text{ΑΓΟΡΑΣ}} < Q_{\text{ΑΡΙΣΤΗ}} \text{ όταν θετική εξωτερικότητα}$$

→ Στις παραπάνω αποτυχίες (ή αποτυχίες) της αγοράς, το κράτος μπορεί να παρέμβει με εσωτερικότητα της εξωτερικότητας (φόροι (αρ. εξωε.) ή επιδοτήσεις (θετική εξωε.))

-64

Συνεχίσαμε εξετάζοντας αναγκαστικά τις λύσεις. { Ιδιωτική
Κρατική

Κοινός σκοπός: Η κατανομή των παραγωγικών πόρων (Q, P) να πλησιάσει όσο το δυνατό περισσότερο το κοινωνικά άριστο σημείο ισορροπίας $(Q_{\text{ΑΡΙΣΤΗ}}, P_{\text{ΑΡΙΣΤΗ}})$

Ιδιωτικές λύσεις στις εξωτερικότητες

120

↓
δηλ. όχι κράτος αλλά οι άνθρωποι μεμονωμένα ως ιδιώτες.

→ Ηθικοί κώδικες και κοινωνικές κινήσεις

Λογική "Να μην κάνετε στους άλλους αυτό που δεν θέλετε να κάνουν οι άλλοι σ' εσάς".

Π.χ. Υπάρχουν νόμοι που απαγορεύουν πέταγμα σκουπιδιών στο δρόμο. Εντάτος δύσκολα εφαρμόζονται. Οπότε, δεν τα πετάμε αλλά επειδή έχουμε διδαχθεί ότι είναι λάθος.

→ Φιλανθρωπίες

Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί προσασίας περιβάλλοντος δέχονται ιδιωτικές δωρεές.

Ιδιωτικά πανεπιστήμια δέχονται δωρεές από αφοσίτους (η εκπαίδευση έχει θετική εξωτερικότητα για την κοινωνία)

→ Ενωμάτωση διαφόρων τύπων ερμολιών ώστε να εξυπηρετείται το κοινό συμφέρον.

Π.χ. Παραγωγός μέλιων και μελισσοκόμος, που μετανάστεύει.

Ο ένας παρέχει θετική εξωτερικότητα για τον άλλο και αντίστροφα.

Οι μέλισσες βοηθούν την παραγωγή μέλιων γονιμοποιώντας τα άνθη

Οι μελισσές παρέχουν στους μελισσοκόμους τον νέκταρ και παράγουν μέλι.

Εντάτος, όταν ο παραγωγός μέλιων και ο μελισσοκόμος αποφασίζουν για την ποσότητα του αγρού που θα παράγουν, αγροτών την αμοιβή θετική εξωτερικότητα

↓
Αποτέλεσμα: Παραγωγή μεγάλων μελιών και καλύτερων μελιών από το κοινωνικά άριστο.